

ROMÂNUL

ORGAN AL PARTIDULUI NAȚIONAL-ȚĂRĂNESC ARAD

REDACȚIA
și
ADMINISTRAȚIA
ARAD
Strada Horia No. 2.
(Clubul Partidului
Național Țărănesc)

ABONAMENTUL:
Pe un an 160 Lei
Pe jumătate
de an 80 Lei
Exemplarul . . . 3 Lei

Intoarcerea în țară a d-lui președinte al Camerei Ștefan Cicio Pop.

— Impresii. — România în fața străinătății. — Interesantele declarații ale d-lui Cicio Pop.

Joi la 4 cor s'a întors în țară d. președinte al Camerei de deputați și președinte al organizației partidului național-țărănesc din județul nostru, d. Ștefan Cicio Pop sosind dela Marienbad. Este știut din relatările ziarului nostru că d. Cicio Pop mai acum o lună a plecat în străinătate, la Londra, în fruntea unui numeros grup de parlamentari români cu misiunea de a reprezenta țara, ca președinte al grupului român la uniunea interparlamentară care în anul acesta avuse loc în Anglia. Cu prilejul înapoierii am ținut să-i solicităm președintelui nostru unele declarații cari redate mai la vale fac subiectul unor interesante impresii din străinătate, punând în lumină

prestigiul de care se bucură țara dela venirea la guvern a cabinetului d-lui Iuliu Maniu. Cercetându-l la locuința d-sale din strada Unirii 3, cu bucurie am constatat că d. președinte Ștefan Cicio Pop se găsește în cele mai bune condiții de sănătate, și fără semnele oboselii. Dsa cu amabilitatea-i cunoscută a binevoit a ne face declarații de mare însemnătate cărora le dăm loc fără a retușa nimic din ceace ni s'a spus.

ȘT. C. POP, preș. Camerei

Intoarcerea în țară a Regelui Carol II.

A făcut cea mai bună impresie. Toți constată în unanimitate că Regele Carol are aptitudini extraordinare și se leagă cele mai frumoase nedejdi de domnia Lui.

Criza economică

a declarat d. Pop Cicio este generală atât în ramura industriei cât și în cea agrară. Impresia mea este că cea industrială este mai gravă în urma șomajului care pentru țările industriale devine o problemă capitală și apoi urmează criza agrară care deși prezintă simptome foarte îngrijorătoare, se crede totuși să se poată mai ușor sana. **Cu o satisfacție oarecare constat că soarta noastră nu este cea mai rea.**

Creditul agricol

„Ce se ține de creditul agricol, în această direcție se lucrează intensiv și bărbații nostri cei mai vrednici își pun trudă pentru a învinge toate greutățile, cari durere nu's numai locale ci și 'n funcție de criza generală economică mondială.“

Guvernul d-lui Maniu și România în fața străinătății.

„Impresiile mele din străinătate — a început declarațiile d. Cicio Pop — sunt, în ce ne privește pe noi, foarte bune. Lumea ne simpatizează și are absolută încredere în regimul de azi. D. Maniu și guvernul său sunt foarte simpatizați. Se leagă de acest guvern mari speranțe pentru viitor și încrederea că România cu un popor atât de admirabil, iubitor de ordine și progres va fi pivotul politicii mondiale în Orient“.

„Oamenii noștri politici, îndeosebi d. Titulescu și d. Mironescu nu numai că ne a ridicat prestigiul 'nainte areopa-

gului european, dar dânsii intră în rândurile prime ale conducătorilor politicii mondiale. Norocul micii antante este că are la conducere, pe lângă ai noștri, și alți bărbați distinși cum sunt dnii Beneș și Marinovici“.

„M'am convins că trebuie să eșim în lume, să luăm contact cu toată lumea, dacă vrem să ne consolidăm și să trăim. Să călătorească Românii, mai ales oamenii politici, nu însă pentru a se distra ci pentru a învăța a cunoaște lumea, și pentru a reprezenta țara cu demnitate.

Impresii din centrale mondiale.

„La Londra, — a continuat d. Șt. Cicio Pop, — grupul parlamentarilor români al Uniunii interparlamentare, s'a prezentat foarte frumos, a luat parte la toate desbaterile cu multă competență și membri grupului au fost apreciați de toți reprezentanții prezenți ai celor 54 state. Gestul frumos al grupului român de a depune pemormântul soldatului necunoscut o frumoasă coroană de lauri într'un mod foarte solemn, a făcut o adâncă impresie în opinia publică engleză și cele mai de seamă jurnale au reproduș fotografii despre acest frumos act al Românilor, cu elogiase comentări“.

„Cred că și parlamentarii noștri s'au întors nu numai mulțumiți dar și foarte bogăți în experiențe și vor căuta să introducă și la noi tot ce au văzut în străinătate, mai ales respectul și ataș-

amentul tuturorora pentru cea mai frumoasă instituție a omenirii, pentru parlamentarismul constituțional“.

„Avem mare lipsă de specialiști de cari guvernele conștiente vor trebui să se îngrijească în viitor. Am văzut, — ce durere la noi nu este cea mai mare virtute, — stima și cultul tradiției. Cel mai modest reprezentant al artei, științei sau literaturii este apreciat, stimat și eternizat, cel mai neînsemnat document al istoriei este cu sfințenie păstrat la englezi, francezi și mai presus de toate, la mica dar în adevăr glorioasă Belgie, care acum, cu ocazia centenarului independenței sale are în salele parlamentului său o expoziție de documente foarte instructive. Călătorul care cercetează aceste țări învață totodată și istoria lor din muzee, galerii de tablouri, expoziții etc. etc.

Viitoarea legislație și viitorul program al guvernului.

„Vrând să cunoaștem declarațiile d lui Cicio Pop și asupra viitoarei activități a parlamentului român, am pus întrebarea și în această direcție. Dsa ne-a declarat fără nici o reticență următoarele:

„Viitoarea legislație în mod logic va trebui să se ocupe cu chestiunile arzătoare economice în legătură cu criza economică, mai ales că și M. S. Regele cu trup și suflet se interesează de a-

ceastă chestiune vitală care se impune și care cere grabnică soluție. Mesajul regal în privința asta va cuprinde întreg programul de muncă al guvernului. Sigur că vor fi multe greutăți dar guvernul nostru va ști găsi calea cea adevărată care să armonizeze interesele tuturor claselor și mai ales să îmbrățească chestia cea mai arzătoare: salvarea țaranului care este în adevăr talpa țării. Altcum părerea mea. este că în viitor va prevala guvernarea asupra legiferării. Legi multe și bune avem, urmează de acum să le aplicăm“.

Orașele vizitate de d. Cicio Pop.

Cu curiozitatea profesională am stăruit să avem informații și asupra itinerarului călătoriei. Fără oboseala inerentă unui îndelungat interview, d. Cicio Pop a continuat să ne dea informațiile cerute, de larându-ne:

„Piecași dela Londra, după ce m'am prezentat Regelui Angliei și am prezentat omagiile noastre, am vizitat orașele: Paris cu Versailles, Malmaison cu toate localitățile istorice din apropiere. Am cercetat întreaga Belgie care din p ilejul centenarului independenței sale este în deplină și permanentă sărbătoare. Am fost la Zebbrugge, unde s'a petrecut bătălia cea crâncenă de mare și unde au fost înfrânți germanii. Am văzut muzeul, de o deosebită însemnătate pentru acei cari vreu să scrie istoria războiului mondial. D'aci, am fost apoi la Brugge, Gand, Bruxelles unde am admirat și expoziția de pictură românească care ne a făcut mare cinste și a fost apreciată de cei mai distinși scriitori ai Belgiei. Am cercetat expozițiile din Anvers și Lige și alte localități. Întâmplător ni s'a dat ocazie foarte binevenită de a lua parte la grandiosa re-

ceptiune dată de guvernul cehoslovac la 24 Aug. în cea mai grandiosa sală a lumii, în sala spaniolă, la deschiderea congresului criminologilor la care România a fost reprezentată prin cei mai de seamă specialiști ai săi“.

D. președinte Cicio Pop a terminat acest interview prețios declarându-ne că ultima stație a călătoriei d-sale a fost Marienbad, unde pentru a urma o cură sanitară, a stat 14 zile și apoi s'a întors în țară.

Un semn inbucurător al prestigiului de care se bucură România în față celorlalte state este, ceace a confirmat și d. președinte Cicio Pop, că România a fost distinsă și se oferă în comitetul executiv al uniunii locale al 5-lea între cele 54 state care s'a oferit d-lui Șt. C. Pop.

După acest prețios interview am mulțumit d-lui președinte Cicio Pop și ne-am îndepărtat satisfacți de cele auzite dela d. sa, îndeosebi pentru cele cari privesc țărânii noastre. **Red.**

Ghimp.

„Un calauz român pe autobuzele orășanești care refuză să vorbească ungurește“

Cam așa intitulază un ziar minoritar din Arad „Erdélyi Friss Ujság“ un articol mic și obraznic publicat mai zilele trecute în coloanele sale, și care nu poate lăsa impasibil și fără răspuns pe călătorii români. Deacea, trebuie să-l întreb pe domnul ziarist așa cum se cuvine: „păi domnule, și acum încă tot visezi? Nu crezi nici acum că ești în Aradul românesc și că aci se vorbește românește?“

Desigur, dacă ți-am căuta cetățenia am afla că nu ești de printre noi, că prea minfești! și că locuiești prin cine știe ce mansardă la D-ta acasă!

Nu crezi că de te-ar cunoaște acel calauz așa „bine făcut“ ți-ar putea face „un bine“ care să te trezească! Hai?? E pădurean, măi, nu-i bolșevic! E român, — și pe la ei prin casă nu s'a vorbit ungurește de când e lumea!

Pe noi călătorii români ne indignează profund acest lucru și ne gândim că dacă noi am fi scris așa ceva atunci când te hăteau pe piept, înainte cu 12 ani, oare unde propuneai să fim duși? La Sopron, sau la SEGHE-DIN? (de nu cumva ai fost vr'un mucos sau poate ești și acu!).

Dar calauzul îți spune ceva, așa pe românește: „Păcat că nu-l știu pe bityerul cela! Eu Domnule îmi știu treaba mea“. Când zice cineva „á város, „știu că-i: la oraș; or de-mi spune „állomás, „știu că e la gară și toace le știu, că o știu toți și (ascultă domnule magiar!) aia să știe că io sunt Român și aci e România Mare și să țină bine mince că am fost „voluntar italian“ și că acum ar fi vremea să știe și ei românește, barem atât ca să poată mere pe otobuz. Și de nu i-o plăcea, meargă la Peșta între magerii lui!“, — Ai auzit! și s-o spui la toți ca tine, domnule ziarist dela Friss Ujság! Dar asta ți-o spun și eu!

—Livi,—

Final de discurs funebral.

La înmormântarea mult regretatului dr. Ion Robu. la 8 cor, d. Mărcuș președintele organizației județene a partidului liberal, — vorbind în numele organizației liberale al cărui membru marcant a fost defunctul, — și-a terminat cuvântarea astfel:

„... ideile, prin care, vom arăta, că vom învinge!“

Ne întrebăm, n'a găsit-o cumva la urmă și d. președinte al organizației liberale de prea exagerată această eșire a d-sale, pentru că noi am considerat-o drept atentat la pietatea momentului!

Kraz.

Sborul Atlanticului Europa—America.

Aviatorul francez Costes însoțit de aviatorul Bellonte, a făcut pentru prima dată drumul aerian Europa—America, cu avionul „?“, parcurând distanța de 6600 km., dintre Paris—New-York, în 37 ore și 14 minute.

Cea mai mare parte din capitalurile necesare pentru întemeierea Creditului Agricol a fost asigurată în străinătate.

Este probabil că și băncile din țară vor contribui în largă măsură la crearea acestui așezământ.

Fioroasa asasinare a notarului comunal din Chereluș.

În ziua de 8. cor. noaptea la orele 11, între împrejurări foarte sinistre a fost ucis notarul comunal Macarie Virgil din Chereluș. Crima s'a petrecut în hotarul comunei, pe când notarul Macarie venia din comuna Șicula. Cercetările au dovedit că făptuitorii sunt primarul Val a Vasile și fratele acestuia Valea Dumitru. Aceștia l-au pândit pe notar în hotarul comunei și neobservați de nimeni au tras două focuri de armă asupra lui. Focurile au fost mortale. Deși de primată nu s'a știut cine a comis crima, în urmă totuși, existând și hănueli și probe ireversibile, s'a aflat că făptuitorii sunt frații Valea cari de mult timp erau în ceartă cu notarul Macarie. S'a constatat din cercetări că focurile au fost trase din porumbiștea din apropierea șoselei Ca prime indicii au servit, la descoperirea criminalilor, urmele picioarelor cari con-

duceau până la casa primarului Valea. Mărimea urmelor se potriveau cu precizie cu acea a picioarelor bănușilor. Jandarmii postați pentru paza urmelor de altfel au surprins în două rânduri pe copiii și femeile fraților Valea vrând să distrugă orice urme pe terenul umed. S'a mai constatat că frații Valea înadevăr posed arme de vânătoare și hârtia întrebuițată la confecționarea cartușelor găsită în casa primarului este identică cu cea aruncată prin explozia cartușelor la locul crimei. Autopsia a constatat că corpul victimei a fost lovit de 40 bucați alice No. 4 cari i-au perforat ficatul, stomacul plămânilor și inima. Descărcările s'au făcut din arme de vânătoare de calibru 12. Criminalii au fost imediat arestați împreună cu indivizii Ardelean Ștefan, Ursoi Liviu bănuși de complicitate. Cercetările continuă. Cor.

— Feriți-vă de beutură. —

În războiul mondial mii și mii de vieți au fost sacrificate pentru pacea lumii, pentru binele omenirii. După războiul a început epoca unui influx de idei, care ținesc o reînvierie sufletească, epocă ce are datoria să stingă ura milenară și gelozia stăpânilor de ieri, are datoria să ajute înfăptuirea perioadei de aur a spiritului uman.

Aceasta regenerare va prinde rădăcini adânci numai în sufletul oamenilor sănătoși, fără vicii, oameni cu voință liberă.

Dușmanul cel mai crunt al acestor însușiri și aspirațiuni, piedeca cea mai mare a regenerării și a progresului este: alcoolismul.

Alcoolul extermină zi cu zi neamul nostru, puterea lui de a face rău și numai rău, fiind încurajată de nepăsarea noastră, de neștiința noastră. Se simte nevoia de o pregătire sufletească reală a poporului prin instrucție și educație. Iată pentru ce a pornit la muncă cu cea mai mare însuflețire societatea anti-alcoolistă a Bunilor Templieri, I.O.G.T., cunoscută în toată lumea și care lucrează pentru făurirea unei noi generații mai viguroase, mai curate. Propaganda anti-alcoolistă trebuie să pornească pentru micile vlăstare, din familie și din școală, pentru că alcoolul prezintă cel mai mare pericol tocmai pentru fiii și nepoții noștri. Datoria fiecărui părinte și das-

căl e, ca să salveze copiii de cel dintâiu pahar de alcool. A-l reține dela orice băutură spirtoasă, cum sunt: vinul, berea, cogneacul, rachiul, țuica și altele, trebuie să intre în mentalitatea tuturor oamenilor de bine, tuturor educatorilor ca un „ce“ absolut necesar, atât pentru binele vlăstarelor noastre, cât și pentru progresul patriei noastre. De puterea fizică a tineretului, de energia principiilor sănătoase a generației tinere depinde viitorul națiunii românești. Luați bine aminte, numai omul abstinent are credința în Dumnezeu; numai cel cu mintea trează are dreptul de a fi mândru că e bun român; numai acei cu judecata clară vor avea dragosta pentru glia strămoșească; numai cel ce a putut alungă alcoolul din căminul său va cunoaște într'adevăr drepturile sale cetățenești și datorile ce le are față de familia sa, față de țara sa.

Muncați pentru combaterea alcoolismului cu toate mijloacele în numele Domnului, care a creiat oameni buni și drepti și dintre cari—durere—mulți, vai, foarte mulți au fost răpiți de neîmpăcatul dușman, alcoolul, ajungând cele mai nenorocite ființe din lume, păcatele lor fiind pedepsite peste șapte generații.

Vașian Ana

Desvălirea bustului lui Simion Bărnuțiu.

Serbările desvelirii bustului lui Simion Bărnuțiu la Șimleul Silvaniei s'au desfășurat Duminică trecută în mijlocul unei mari însuflețiri. Au participat în frunte cu d. Iuliu Maniu, Al. Vaida și Șt. Cicio Pop toți membrii marcanți ai partidului național-țărănesc din întreaga țară. Festivitățile desvelirii monumentului vrednicului și neuitatului Bărnuțiu s'au desfășurat în fața unei impunătoare asistențe, și a marelui mulțimi, de câteva mii, de țărani din jurul Șimleului. Bustul a fost ridicat în fața liceului și meritul eternizării acestei figuri strălucite din anii revendicării drepturilor românilor ardeleni de pe timpul luptelor lui Avram Iancu, il are

studentiunea universitară din acel ținut. În cuvântările impresionante de caracterizare și reinprospetare a trecutului istoric al lui Bărnuțiu, rostite de d. Iuliu Maniu, ministru Costachescu, președintele Camerei Cicio Pop și d. Traian Bratu, oratorii au remarcat cu mândrie geniul marelui bărbat Bărnuțiu în timpurile luptelor noastre ardenești. Din partea regiunii noastre a vorbit d. secretar general Maioreșcu dela Directoratul ministerial din Timișoara reprezentându-l pe d. ministru Bocu Sever. Din partea orașului și județului Arad au fost trimiși, ducând câte o coroană, d. consilier Constantin Popa și I. Peter.

Minciunile „Ordinei“

Anunțăm pe cetitorii noștri că în numărul viitor vom reproduce o categorică desmintire a minciunilor debitate de ziarul liberal „Ordinea“, în sarcina dlui ministru Al. Vaida-Voevod.

Desmintirea, care va cuprinde date edificatoare și autentice, va fi și un drastic răspuns ziarelor minoritare din Arad, cari se complac în a reproduce orice minciuni ce tind să discrediteze, în fața opiniei publice, pe actualii conducători ai țării românești.

In chestia „Băncilor Românești“*

În numărul 33 al ziarului „Solia Dreptății“ am publicat articolul de fond, *Băncile Românești*. Deoarece acest articol a stârnit mare supărare în rândul celor „pe cari îi doare“ țin să amintesc că, nu am voit să jignesc, nici să supăr pe nime cu acest articol, ci am spus numai sincer ce ar trebui să facă tot românul: „să-și iubiască tot românul mai întâi pe fratele său de un sânge și lege cu el“. căci este un blăstăm al unui poet al nostru, care zice:

„Cine v'a îndrăgi străinii...
Mîncă'ar inima câinii
Mîncă'ar casa pustia...
Și neamul nemernicia!“

Acest sfat îl dau minoritarii oamenilor, dece atunci se supără când eu îndemn pe frații mei cu următoarele sfaturi: *Frați români! Cercetați mai întâi băncile românești, căci o parte din venitul acestor bănci, se dă ajutori bisericilor și societăților noastre românești. Iar băncile minoritare, străine de limba și legea noastră, folosesc veniturile pentru a ajuta mai întâi oamenii: bisericile, propaganda și școalele lor. Și bine fac. Așa să facem și noi români!*

Și mai ales să potrivește sfatul meu într'un ținut românesc, ca aceasta din părțile noastre!

Dar cu ce drept i-se ia românului în nume de rău, aici în țara lui,—dacă sprijinește pe fratele său, în cazul acesta băncile românești?! Oare nu tot așa face și ungarul, sasul, bulgarul și alții?! Este o mare obrăznicie a lua în nume de rău oricărui, lucrul acesta!

Nu mai înșiră piedicile multe puse în trecut de minoritarii, sași și unguri, la înființarea băncilor românești, pe vremuri chiar și aici în Orăștie băncii „Ardeleana“... căci e prea dureros pentru noi.. și acum supărăcios și rușinos pentru ei. Dar vorbesc arhivele băncilor, tribunalele, comunelor și orașelor din Ardeal. Noi nu supărăm pe alții, dar alții încă să nu să atingă de noi!

De altcum nu numai prin părțile noastre, ci în toate părțile Ardealului, aieargă acuma românii cu toții la băncile românești, căci așa e rostul lumii și al țării, n'ai ce-i face!

Dr. Eugeniu Munteanu,

* Dăm loc acestui articol care este de o arzătoare actualitate și cuprinde un crud adevăr.

Redacția.

Dintr'o declarație a M. S. Regelui Carol.

Reproducem aici câteva fraze dintr'o declarație a M. S. Regelui făcute corespondentului unui ziar englez:

„Eu mi-am dat cuvântul poporului Meu. Problemele dictaturii și dictatelor sunt probleme care variază după țări și popoare. Asemenea probleme nu există în România. Ori și ce zvonuri care tind a asocia numele Meu la asemenea intenții, nu au aprobarea și nici nu corespund dorințelor Mele.“

„Căpetenia conducătoare, Regele trebuie să încurajeze poporul său către maximum de energie națională, cu scopul de a produce cele mai mari rezultate culturale și materiale.“

Stăpânitorul tiranic a dispărut înălaturat fiind de către democrat. Problemele noastre sunt cu totul excepționale și sunt indisolubil legate de evoluția noastră istorică.“

„Idealul Meu este ca fiecare ins să lucreze cu tragere de inimă și ca **the right man** (omul potrivit) să se găsească totdeauna **in the right place** (la locul potrivit).“

* Pentru frumusețea și adâncimea cuprinsului lor.

Vine Tănase!

Directorul teatrului „Cărăbuș“ din capitală fiind întrebat despre turneul teatrului său în provincie, — după cum relatează un ziar din capitală, — a răspuns:

„Dacă mai joc revista „Bravo Cărăbuș“, fiindcă e încă foarte multă lume care n'a văzut-o încă. Apoi voi relua, înainte de închidere, revista „Ai, n'ai, dai“ a d-lui N. Kirijescu.“

După aceasta ca în fiecare an, vom pleca să pribegim prin țară.

Dela 1 Octombrie plecăm în turneu, care va dura 2 luni.

Plec, ca niciodată, cu un ansamblu foarte numeros, și anume d-nele Natașa Pavelescu, Lizica Petrescu și d-nii L. Groff, Giugariu Sandy-Huși, Dan Demetrescu, Stoe, Giovanni, Angelescu, Lulu Savu, Cleo Dragomirescu. În afară de acest ansamblu, am mai angajat pe artista pariziană Myrielle Guien, care și va relua rolurile create în revista „Ai, n'ai, dai!“

Baletul va fi deosebit extrem de numeros. Ca primii dansatori vor fi Rusanova și partnerul ei Derniere, cari au dansat în prima revistă.

Montarea va fi exact în aceleași condițiuni ca și în București. Pentru anumite scene mai mici din provincie, am făcut decoruri speciale.

Orchestra va fi aceeași care cântă la „Cărăbuș“ și va fi dirijată de maestrul „Ben Horis“.

Deci, locuitorii din cele patru unghieri ale României, pregătiți-vă să rădeți din vin: Tănase vine cu trupa sa să vă aducă acest balsam.

Pe acesta cale aduc mulțumirile mele tuturor, cari prin prezența lor la funeralii, sau prin scrisorile de condoleanțe au împărtășit marea durere ce m-a copleșit sufletele în urma pierderii scumpului meu soț Dr. Ioan Robu.

Văd. Dr. Ioan Robu
născ. Valeria Puficiu
și familia.

Inginer-șef al județului, a fost ales în ședința ultimă din 10 cor. al consiliului județean Arad, d. ing. N. Filip fost inginer la municipiu. În postul al doilea de inginer a fost ales d. ing. Tomoghy J.

D. Titulescu președintele Ligii Națiunilor pentru sesiunea de acum

În străinătate se agită problema alegerii președintelui Ligii Națiunilor pentru sesiunea ce se deschide. După câte se știe candidații acestei demnități sunt d-nii N. Titulescu, ministrul României la Londra și contele Apponyi, reprezentantul Ungariei la Geneva.

Odată cu punerea acestor candidaturi lumea apăsătoare privește chestiunea și sub alt aspect decât acela al alegerii, pur și simplu, a președintelui. D. Titulescu este cunoscut ca un aprig și dărz apărător al fratelilor de pace, iar d. Apponyi dimpotrivă este partizan

al revizuirii.

Prin alegerea unuia sau altuia diplomația mondială se pronunță și față de concepția revizuirii sau păstrării tratatelor existente.

Se crede că cele mai mari șansele d. Titulescu, apărătorul tratatelor și ca atare, **apărătorul păcii.**

După ultimele știri teza D-lui Titulescu a câștigat, și astfel a fost ales de președinte al Societății Națiunilor pentru sesiunea din anul acesta.

Inmormântarea lui Dr. Ion Robu

Luni, la 8 cor, orele 5 p. m. a avut loc inmormântarea avocatului dr. Ioan Robu. Serviciul funebrel a fost celebrat pe piața din fața primăriei de preoții Ciuhandu, Traian Vațian, N. Codrean, C. Turic, și Ardelean. Coșciugul a fost încunjurat de un public numeros, de membrii consiliului municipal, reprezentanții autorităților, și de toți exponenții politici din calitate. Printre cei prezenți am remarcat pe d-nii dr. Iustin Marșieu prefect al județului, Vasile Goldiș fost ministru, dr. Corneliu Luțai primarul orașului, Col. H. Laugier, Mihai Mărcuș și pe mulți intelectuali localnici a căror nume ne scapă. Răspunsurile funebrele au fost date de corul „Armonia“ dirijat de d. prof. At. Lipovan. Discursuri funebrele s'au rostit de către protop. Ciuhandu, preot prof. Turic, din partea clerului, d. senator dr. A. Boțioc în numele populației și al Consiliului municipal, d. decan dr. Teodor Pap în numele baroului advocațional, d. M. Mărcuș președintele organizației partidului liberal în numele acestei organizații, d. Mănoile din partea voluntarilor români, și d. dr. Nicolae Nedelcu juristul orașului în numele funcționarilor municipiului. S'au rostit cuvântări și din partea corpului didactic primar și al corpului profesoral al școlii de notari.

Carul mortuar a fost însoțit de majoritatea asistenței până la cimitirul „Eternitatea“ unde regretatul fost primar al orașului a fost înhumat la un loc de onoare destinat de primărie. La groapă a vorbit d. Căpitan Popovici în numele halmagenilor.

Informându-ne asupra cauzei care a provocat moartea d-lui dr. Robu, am primit că în ultimul timp suferind de gripă, au reapărut simptomele astmatice moștenite din război cari au accelerat și au produs sfârșitul în noaptea de 6 cor.

Orașul Arad deplânge în regretatul Dr. Ioan Robu pe întâiul său primar român, care la preluarea regimului, în anii 1919—1920 a contribuit efectiv și cu multă pricepere la instaurarea regimului românesc în administrația municipiului Arad, iar în timpul războiului României a dat dovezi incontestabile de patriotism luptând în armata română în grad de locotenent între primii voluntari ardeleni, cu cari împreună a venit în țară din captivitate rusă pentru a-și oferi serviciile sale cari s'au dovedit mai târziu atât de prețioase în valea Jiului.

Ne facem ecoul unanimelor regrete pentru dispariția dintre cei vii a d-lui Dr. Ion Robu și transmitem indoliastei familii sincerile noastre condoleanțe. **Red**

Scrisori către fratele meu.

Iubite frate,

Îți promisesem, când am plecat la oraș, că îți voi scrie despre viața de aici, despre tot ce se poate vedea aci, și îți voi împărtăși tot ce cred că te poate interesa în legătură cu viața politică cu cea socială și chiar cu cea economică.

Îndată ce am intrat în oraș m-a surprins într'un mod extraordinar faptul că pe aici nu prea umblă oamenii cu cară sau cu trăsuri, ci mai mult cu automobile. Se zice că un automobil costă chiar un jumătate de milion de lei.

M am gândit eu, cât ar putea face asta în hâde de arat, însă mi-a fost prea greu de calculat. Ziua, domni și doamnele, umbă mcreu pe străzi, iar noaptea, au văzut, cum tot orașul acesta, se adună pe la cafenele și dinsează pe o muzică de care la noi nici n'au pomenit. Unii dintre ei stau până în zori la cafenea, pe semne dorm ziua. (Oare când lucrează pentru a-și asigura pâinea de toate zilele?) Cu toate acestea, domni de aici, se plâng mereu că te merge rău, că-i grea viața, că numai la țară e bine, acolo unde o mază de grâu este mult, dacă zic cu 300 de lei. Că vezi tu, iubite frate, aici la oraș, deși grâul este așa de efin, un kgr. de pâine se vinde totuși cu 8 și 10 lei. O pereche de pui se vinde cu 30—40 de lei, dar când o fi să mergi la restaurant, atunci un jumătate de pui fript nu-l lei fără 50 de lei. Am auzit eu că există o comisiune de maximare a prețurilor, însă această comisiune, când se întrunește să maximizeze, ură prețurile. Se zice, din motive de ordin mai înalt trebuie să se pună bine cu aceia cari

se jefuesc pe bieții funcționari, cari vrând-ne-vrând trebuie să mănânce la restaurant.

Fiind începutul lui Septembrie, s au început și înscrierile la școli. Românii de la țară li s a cam tăiat pofta de școală dat fiind că taxele sunt ridicate, întreținerea este scumpă, iar ajutoarele de pe la autorități nu le pot primi copiii de țărani pentru că părinții lor, se zice, au pământ. Asta nu vrea s-o știe nimic și ori cât de mult ar produce, drept recoltă, pământul, nu face, în bani, atât cât i-ar trebui românului să-și plătească impozitele, destul de grele. Am auzit că d. prefect are de gând să scrijinească copiii de țărani mai harnici Unii zic că chiar și dumnealui e fecior de țaran.

Am citit în gazetele de aici că la 1 Septembrie la Budapesta au fost mari lupte între poliție și muncitori. E adevărat că literile cu cari s-a scris știrea nu erau așa de groase ca atunci când la noi în țară vre un minoritar se zgărie la deget. Au fost morți, grav răniți, au fost bătutei depuși și mari demnitari, în mijlocul străzii, s-au spart cafenele și s au devastat case particulare. Ca-n revoluție! Și totuși la noi în România este bolșevism, la noi și e viața în pericol în fiecare clipă și la noi se plimă bă tâlharii, ziua la amiază, pe ulița cea mare, Cam e ceva adevărat din ceea ce se spune.

Îți voi mai scrie poate cu altă ocazie și despre alte lucruri. Deocamdată mulțumește cu atât.

Al tău frate
Ilarie

* nchetele noastre.

Salvarea Agriculturii

La ancheta deschisă de noi între agricultorii județului asupra modalităților ce urmează să fie aplicate pentru salvarea agriculturii din greua situație în care se găsește, primim răspunsul dlui Dimitrie Muscan, agricultor în Socodor.

„Salvarea agriculturii—spune dsa—s'ar putea face după părerea noastră a mai multor agricultori din Socodor—în felul următor

1. Să se aducă o hotărâre ca toată recolta de grâu din 1930 să fie plătită de stat cu 600 lei 100 kgr. grâu și 400 lei 100 kgr. porumb, înțelegându-se prima calitate a acestor cereale. Cantitățile astfel răscumpărate să se înmagazineze.

2. Datoriile agricultorilor, existente la băncile comerciale sau alte bănci, Statul, prin Băncile Populare, să le preia și să le ipotecheze (intăbuleze), în locul întâi, cu o dobândă de 8 sau 10%, plătibile în 15-20 de ani.

În primul an—să zicem—statul ar avea o pierdere de cca. 2-3 miliarde lei. Se pune însă chestiunea: Oare nu tot țara ar plăti în anul următor acel deficit?

Cu manipularea acestora să se încredințeze „Băncile Populare“ sătești, angajându-se magazinele dela gări și cele particulare.

Bineînțeles toate acestea să nu se târăgăneze până la 1933 ci să se facă în cel mai scurt timp posibil, căci altfel ne ducem în prăpastie. Valoarea pământului arabil va scădea așa de mult încât plugarul, prin vânzarea lui, n'ar putea realiza atât cât să-i ajungă pentru impozite și sfoară de spânzurat. Și vânzându-se terenurile, într'o ultimă disperare, ele vor ajunge pe mâini străine iar românul va ajunge iarăși slugă în țara sa.

Mai adăogăm că este de neînțeles ca statul să stabilească un preț de 10—12 lei de kgr. de sfeclă, iar kgr. de grâu să nu facă 6 lei și cel de porumb 4 lei“.

Atragem atențiunea parlamentarilor noștri asupra răspunsurilor Agricultorilor județului, din cari domniile lor ar putea reține câtuși de puțin drept contribuțiune la ușurarea sarcinii guvernanților țării.

D. prefect de județ dr. Iustin Marșieu întorcându-se din concediu și-a reluat funcțiunea.

Redacționale Anunțăm cu plăcere colaborarea la ziarul nostru a d-nei Ana Vățian directoare de școală primară. Grație acestei prețioase colaborări vom da loc unei serii de articole pentru combaterea alcoolismului.

Pentru abonații noștri. Cercetând registrele noastre de încasări am, găsit că mulți dintre abonații noștri nu și-au plătit abonamentele scadente. Facem un călduros apel la On. abonați și îi rugăm a nu întâzia cu plățile pentru că orice întârziere ne pune în situție grea finanțiară.

— Administrația —

Citiți și răspândiți
„Românul“

Noui nave militare.

Zilele trecute au intrat în portul Constanța distrugătoarele „Regele Ferdinand“ și „Regină Maria“ nouile vase ale marinei militare. Ele au fost construite în șantierele Patiss dela Neapole din Italia.

Fiecare dintre aceste nave a costat 205 mii lire sterline, în lei cca 170 milioane. Lungimea lor este 102 metri, lățimea de 10 metri, tonajul 2000 tone, având forță motorică de 75 mii cai putere; viteza de 70 km. pe oră. Navele sunt provăzute cu 5 tunuri rapide de 120 m/m, un tun antiaerian de 76 m/m, două tunuri de 40 m/m, trei tunuri pentru lansarea torpilelor și un depozit de 50 mine.

Cu aceste vase marina noastră militară se fortifică simțitor, iar marea românească va putea fi pusă mai ușor la adăpost față de orice atac inamic.

În curând sunt așteptate să sosească și cele 2 submarine, comandate odată cu vasele deja sosite.

România.

Președintele de vacantă Trib. Arad. No. 2364.

Publicație de licitație.

Să aduce la cunoștință generală că pentru procurarea următoarelor cantități de foc cer, crepate și uscate de prima calitate necesare pentru încălzirea localurilor Tribunalului, parchetului, Judecătoriei Arad, și Judecătoriile din circumscripția Tribunalului, se va ține nouă licitație publică la Tribunalul Arad, în camera No. 56 la 18 Septembrie 1930 ora 10 dimineața;

1. Tribunalul Arad.	450m ³ .
2. Judecătoria rurală Aradul nou	34m ³ .
3. „ „ Buteni	41m ³ .
4. „ „ Chișineu Criș	63m ³ .
5. „ „ Hălmașiu	54m ³ .
6. „ „ Ineu	45m ³ .
7. „ „ Nădlac	36m ³ .
8. „ „ Rădăna	63m ³ .
9. „ „ Rovine	63m ³ .
10. „ „ Șiria	45m ³ .

Total: 894m³.

Predarea lemnului se face la fiecare judecătorie Parchet și Tribunal până la 15 Octombrie 1930.

Ofertele se vor înainta la Tribunal în scris sigilat Comisiei licitației provăzute la art. 84 din legea asupra contabilității publice.

Oferenții trebuie să depună o cauțiune de 5% din valoarea lemnului oferită în numerar sau efecte garantate de Stat, care vor completa la 10% la încheierea contractului.

Proiectele, devizele și caietul de sarcini se pot vedea la Tribunalul Arad în camera No. 61 la Administrator contabil al Tribunalului în orele 9-1.

Formalitățile licitației sunt acelea provăzute la art. 88-101 din legea asupra contabilității publice.

Președinte de vacantă,
Indiscifrabil.

Admin. Contabil:
Indiscifrabil.

Copie. Domnule Administrator, Vă rugăm să luați măsuri ca la toate succesiunile la cari moștenitorii vor achita până la 1 Octombrie a. c. întregime taxele datorate să nu se perceapă, dobânzi. Această dispozițiune o veți aduce de urgență la cunoștința agenților incasatori, cari la rândul vor căuta să o aducă la cunoștința celor interesați, p. Ministru (ss) Teianu p. director (ss) Florescu.

Pentru conformitate.
Marcu.

România

Prefectura Județului Arad
Cabinetul Prefectului

No. 2768 pref.

Arad, la 12 Septembrie 1930.

Concurs.

Noi, Prefectul județului Arad, în conformitate cu ordinul No. 4294/930 I. L. al Directoratului Ministerial VII. din Timișoara și în baza dispozițiilor referitoare din statutul funcționarilor publici, publicăm concurs pentru ocuparea postului de impiegat stagiar retribuit de stat după normele de salarizare în vigoare, vacant la Prefectura județului Arad.

Perișunile adresate Prefecturii de județ se vor depune la registratura cabinetului nostru până inclusiv la 25 Septembrie a. c.

Petiționarii vor alătura la cererea în original:

- 1.) Certificatul școlar, despre absolvirea a 4 clase de școală medie (de gimnaziu sau de altă școală echivalentă)
- 2.) Certificatul de cetățenie română.
- 3.) Certificatul primăriei comunale, al judecătoriei de ocol și al parchetului unde respective în raze căruia petiționarul își are domiciliul permanent prin care dovedesc că n'au fost pedepsiți și nici nu este în curgere contra lor procedură penală.

Cei cari au mai ocupat funcțiuni publice vor prezenta un certificat al autorității respective despre conduita lor în toate serviciile anterior ocupate specificându-se dacă au fost sau nu pedepsiți disciplinar.

Cei majori vor alătura certificatul autorității militare că au satisfăcut legi de recrutare.

Prezentul concurs se publică în Monitorul Oficial al județului și în ziarul Românul și Apărarea națională din Arad.

Prefect, Șef de cabinet
ss) Marșieu Puticiu

Primăria comunei Pauliș nou.
Nr. 1139/1030.

Publicațiune.

Primăria comunei Pauliș nou, publică licitațiune pe ziua de 4 Octombrie 1930, în caz de nereușita pe ziua de 20 Octombrie 1930, pentru furnizarea unui vagon de lemne de foc, esența cer, fag sau carpin despicate.

Ofertele snt a se înainta primăriei Pauliș până la data de mai sus.

Pauliș nou, la 29 August 1930.

Primăria

Inst tut de educație pentru fete din Cluj primește eleve dela școli secundare și studente. Fetele cari doresc, fără să cerceteze vreo școală, însușirea perfectă a limbii franceze, germane etc. precum și educație socială au, în institut, cursuri de cultură generală. Taxa de întreținere 2800 Lei, pentru cele înscrise la cursul de cultură generală 500 Lei lunar mai mult. Direcțiunea, Cluj, C. Feleacului 28.

Comercianți!

Când merg afacerile vine clientul singur. Când nu merg trebuie să-l căutați. Folosiți publicitatea noastră pentru atragerea clientului.

Primăria comunei Pauliș nou.

Nr. 1139/1930

Publicațiune.

Primăria comunei Pauliș nou, publică licitațiune pe ziua de 4 Octombrie 1930, în caz de nereușita pe ziua de 20 Octombrie, pentru confecționarea hainelor de vară și iarnă a gardului comunal după cum urmează:

Haine de vară: 1 chipiu, 1 bluza, 1 patalon și un pereche bocanci. Haine de iarnă: 1 chipiu, 1 bluz, 1 pantalon, 1 mantua, 1 pereche cizme.

Ofertanții își vor înainta ofertele cu mostre până la data de mai sus la primăria comunei Pauliș.

Pauliș nou, la 29 August 1930.

Primăria.

Primăria comunei Pauliș.

Nr. 1280/930.

Publicațiune.

La Primăria comunei Pauliș, se află una iapa de pripas cu următoarele semnalmente:

Iapa murgă, pic. stg. ant. Nt. 15, pic. dr. ant. și stg. post. cicatrice, coda sură, pe coama peri albi, de 2 ani.

Pagubașul este a se prezenta cu actele justificative până la data de 11 Octombrie 1930.

În cazul că nu se prezenta nimenea până la acesta data, iapa se va vinde prin licitație publică orală în ziua de 11 Octombrie 1930.

Primăria.

Judecătoria rurală Șiria secția cf.
Nr. 4797/930.

Extract din publicațiune de licitație.

În urma cererii de executare făcută de următorul Arădana Banca de Credit ptm. Ird și com. contra următorului Pavel Mic dom în Comlăuș:

Judecătoria a ordonat licitațiunea în baza supra ofertei în ce privește imobilele situate în comuna Olari circumscripția Judecătoriei rurale Șiria cuprinse în c. f. a comunei Olari prot. C. F. 1099 N. top: 512, 549/93-a arator 1 jug. 1150 stp. în valoare de 60000 Lei Valoarea servește drept preț de strigare pentru incasarea creanței de 50000 Lei bani capital și acesori.

Licitațiunea se va ține în ziua de 17 Octombrie 1930 ora 3 pn la casa comunală a comunei Olari.

Mobilele ce vor fi licitate nu vor fi vândute pe un preț mai mic de cât jumătate două treimi din prețuri de strigare.

Cei cari doresc să liciteze sunt dator să depoziteze la delegatul Judecătorească 10% din prețul de strigare drept garanție în numerar sau în efecte de cauție socotite după cursul fixat în §42 legea IX. 1881. sau se predea aceluiași delegat chitanța constatând depunerea Judecătorește prealabilă a garanției și să semneze condițiunile de licitație/§ 147. 150. 170. legea LX. 1881. §. 21, legea XL. §. 1908.

Dacă nimeni nu oferă mai mult cei care a oferit pentru imobil un preț mai urcat de cât cel de strigare este dator să întregască imediat garanția fixată conform procentului prețului de strigare la aceeași parte procentuală a prețului de a oferit /§. 25. XLI. 1908.

Șiria la 10 Ianuarie 1930.

Senciuc
m.p. președinte.
Săldan
m.p. dir. de cf

Pentru conformitate.

Török
dir de cf.

Publicațiune.

Conform Deciziei Ministeriale Nr. 569—1930 publică în Monitorul Oficial Nr. 138 din 25 Iunie 1930 și în conformitate cu dispozițiunile Regulamentului Legei de Rechiții: se aduce la cunoștința populației că în toamna acestui an se face următoarele operațiuni:

1. Recensământul animalelor de tracțiune, harnașament și vehicule de tracțiune animală (cai, catări, boi și bivoli, hamuri, șei, samare, trăsuri, căruțe, camioane și biciclete, etc.) art. 70—73 inclusiv din Regul. Legei Rechiții, precum și recensământul sârmele și ghimpată: se face între:

1—30 Septembrie 1930.

2. Inspectarea și clasarea rechițiilor lor de animale de tracțiune harnașament și vehicule de tracțiune animală (cai, catări, hamuri, șei, samare, trăsuri, căruțe, camioane și biciclete, etc.) art. 74—85 din Regul. Legei de rechiții se face între

2—22 Noembrie 1930.

Zilele în care va avea loc operațiunile de inspectarea și clasare rechițiilor în fiecare comună se va stabili prin itinerar și se va trimite la tuturor comunelor, satelor și circumscripțiilor de polițe respective.

3. Recensământul, inspectarea și clasarea vehiculelor cu tracțiune mecanică (auto turisme, auto camionete, autobuze, auto camioane, auto cisterne, motociclete și tractoare) art. 125—130 din Reg. Legei de Rechiții: se face între

1—30 Octombrie 1930.

Itinerarul de zilele în cari proprietarii vehiculelor va trebui să le prezinte comisiei se va stabili prin itinerar publicat ulterior.

Se atrage atențiunea populației că aceste operațiuni se execută aproape în fiecare an, numai în scopul de a se cunoaște din timp de pace numărul animalelor, vehiculelor etc., ce ar putea fi rechiționate la o eventuală mobilizarea și aceste operațiuni nu impun nicio restricțiune asupra lor.

Așa că nu se dea crezare celor cari voiesc să răspândească știri alarmante în popor cu ocazia facerii acestor operațiuni, întrucât aceste știri se pun în circulație numai de vrășmasii țării cu scopul de a neliniști populația.

Tot locuitorii sunt obligați de lege să declare comisuniilor de recensământ animalele și obiectele ce posedă, precum și a le prezenta în fața comisuniilor de inspectare și clasarea rechițiilor.

Acei cari vor contraveni la aceste dispozițiuni vor fi pedepsiți cu amenzi prevăzute de Legea și Regulamentul Rechițiilor; amenzi cari se vor aplica încet, conform Legei privitoare la majorarea amenzilor judecătorești publicată în Monitorul Oficial Nr. 27 din 25 Martie 1922.

Prefect:
Dr. Marșieu

Comandantul Cerc. Recr. Arad
Colonel H. Laugier.

Primăria comunei Sănmartin.
No. 771/1930,

Publicațiune.

Publicăm licitațiune publică pe ziua de 12 Octombrie 1930 orele 9 în localul primăriei Sănmartin, pentru vânzarea alor 9 buc. vieri selecționați.

Sănmartin, la 27 August 1930.

Primăria

Achitați abonamentul la Românul!